

HABILITÁCIÓ MATEMATIKA – ÉS SZÁMÍTÁSTUDOMÁNYOK TUDOMÁNYÁBAN

Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen a habilitációra vonatkozó szabályokat az egyetem Habilitációs Szabályzata (a továbbiakban EHSZ) rögzíti, mely a

<http://www.elte.hu/habelj>

címen érhető el online. Az EHSZ magában foglalja az egyes karokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó különös részt is. Ezen belül a Természettudományi Karra vonatkozó rendelkezések (a továbbiakban KHSZ) az EHSZ 32-40. oldalán található. A matematika szakterületen habilitálni szándékozókra vonatkozó követelményeket pedig a Matematika Szakterületi Habilitációs Bizottság szakmai követelményrendszere rögzíti, melyet csatolunk (4 sz. melléklet). E dokumentumok összterjedelme mintegy 74 oldal; ezért itt a habilitálni kívánók számára kigyűjtjük ezekből a legfontosabb tudnivalókat, és kiegészítjük azokat néhány további tanáccsal, ajánlással. Továbbá csatoljuk a habilitációs kérelem beadásához szükséges űrlapot, a habilitációs kérelemmel együtt beadandó dokumentumok listáját (mind az egyetemi, mind a kari listát), valamint a matematikai követelményrendszert.

Az EHSZ-ből ajánljuk az „Általános rész” (5-7. old., 1-6.§), valamint „A Természettudományi Karra vonatkozó rendelkezések” fejezetből a 32-34. oldalon lévő 84-88.§-t elolvasni. Ezen belül a 2.§ szerint a pályázónak tanúságot kell adnia „a doktori fokozat megszerzése után folytatott oktatói, kutatói, gyakorlati, alkotói teljesítményéről.” Ezzel összefüggésben a Szakmai Bíráló Bizottság vizsgálja a pályázó „hazai és a nemzetközi tudományos életben való aktív részvételét, szakirodalmi és tananyagformáló tevékenységét, tudományos ismereteinek átfogó jellegét, a szakmai, egyetemi (kari) közéletben való részvételét, oktatói, előadói működését” (13. old., 25.§). A pályázónak igazolnia kell, hogy „a PhD fokozat vagy azzal egyenértékű tudományos fokozat megszerzése óta legalább hat félév során hazai vagy külföldi felsőoktatási intézményben tanrendben meghirdetett módon oktatott” (5. old., 2.§. b); ezt az oktatói tevékenységet „a hazai vagy külföldi felsőoktatási intézményben az oktatók feletti munkáltatói jogkört gyakorló vezető által aláírt okirattal kell igazolni”.

A 6. old. 4. § szerint „A habilitációs eljárás megindítását kérheti bárki; aki [PhD vagy egyenértékű] doktori fokozattal rendelkezik, és ... a doktori fokozat megszerzését követő folyamatos tudományos publikációs tevékenységének dokumentálása mellett tudományos munkásságát egy **habilitációs dolgozat** vagy 5 éven belül megjelent monográfia vagy önálló tanulmánykötet (amelyben szereplő tanulmányok túlnyomórészt öt éven belül születtek) benyújtásával bizonyítja.” A KHSZ (33. old., 86.§) a következőt írja a habilitációs dolgozatról: „A pályázó által készített, a doktori fokozat megszerzése óta eltelt időszakban elért tudományos eredményeinek a nemzetközi szakirodalomra figyelemmel történő érdemi áttekintése (habilitációs dolgozat), **melyben tudományos munkásságát összefoglalja, annak jelentősebb eredményeit tézisekben ... bemutatja**”. (A habilitációs dolgozat terjedelmére nincs előírás, talán 30-40 oldal ajánlható.) Ha a pályázó külföldön szerzett doktori fokozattal kéri a habilitációs eljárás megindítását, ennek a magyar doktori fokozattal való egyenértékűségét az erre vonatkozó külön jogszabályok szerint kell igazolnia.” „A tudományok/MTA doktora [habilitációs dolgozat helyett] 5 éven belül megvédett disszertációját is benyújthatja.” (EHSZ 7. old., 5.§)

„Habilitáció iránti kérelmet [az EHSZ] 2.sz. függeléke szerinti formanyomtatványon ... az egyetem Főtitkárságára [Szerb u. 5.] kell benyújtani”. [Ez a formanyomtatvány az első bekezdésben megadott online címen érhető el. Ott az oldal tetején közepén szerepel a „Dokumentum” alcím. Az ott felsorolt dokumentumok közül a harmadik „Kérelem habilitációs eljárás megindítására ...”, erre kell rákliccelni.] Habilitáció iránti kérelmet

legkorábban a doktori fokozat megszerzésétől számított **öt év elmúltával** lehet benyújtani. Az 5 éves kivárási idő alól indokolt esetben a kar (szak) habilitációs bizottságának javaslata alapján az egyetem habilitációs bizottsága adhat felmentést. A kérelemhez csatolandó dokumentumok felsorolását a 2. sz. függelék tartalmazza.” [Ez a felsorolás is elérhető online az e bekezdés elején leírt módon. Mind az előbb említett „Kérelem...”, mind ez a felsorolás csatolva van jelen dokumentumhoz 1. sz., illetve 2. sz. mellékletként. A Kari Habilitációs Szabályzat az EHSZ 32. o. 86.§ keretében ugyancsak felsorolja a csatolandó dokumentumokat; ezt a listát is csatoljuk 3. sz. mellékletként. Az egyetemi és a kari lista több helyen eltér; javasoljuk ezeken a helyeken általában a kari listát figyelembe venni. Továbbá van néhány olyan pont e listában, ahol az egyetemi lista például 2 példányt ír elő, míg a kariban nincs példányszám megkötés; ilyenkor célszerű az egyetemi listában megadott számú példányt benyújtani.] A kérelemhez mellékelni kell az EHSZ 4. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott tudományos művet [habilitációs dolgozatot] is. ... A tudományok/MTA doktora 5 éven belül megvédett disszertációját is benyújthatja.” (EHSZ 7.o. 5.§). A kérelemhez csatolandó anyagok elkészítése során figyelembe kell venni a matematika szakterületi követelményrendszert (4. sz. melléklet) is.

Az egyetemi és kari listában szereplő féléves kollégium vázlat, **három** tanóra vázlat és a tudományos előadás vázlat a **nyilvános előadás(ok)** előkészítésére szolgál. Ezekről az előadásokról az EHSZ 14.o. 27.§ a következőket írja: „A habilitációs eljárás során egy habilitációs (tantárgyi) és egy tudományos előadást kell tartani. A 45 perces habilitációs szabad [tantárgyi] előadás egy tantárgy kijelölt témájából történhet egyetemi tanóra keretében vagy meghirdetett külön időpontban. A jelöltnek általa megadott témából a habilitációs vagy a tudományos előadás keretében 10-15 perces, idegen nyelven megtartott tudományos... előadást is kell tartania. A tudományok/MTA doktora címmel, illetve fokozattal rendelkezőknél a habilitációhoz csak az oktatási készségről kell tanúbizonyságot adni [ezért utóbbiaknak nem kell tudományos előadás vázlatot beadni és tudományos előadást tartani, és az idegen nyelvű összefoglalót a habilitációs (tantárgyi) előadás után tartják].” A matematikai követelményrendszer szerint „A pályázó által benyújtott féléves kollégium és 3 habilitációs [45 perces] előadás tervezet olyan tárgyra vonatkozzék, mely szerepel a Matematikai Intézet tantervében.” „A... tervezet kollégium vázlatának összeállításakor meg kell jelölni, hogy az milyen előképzettségű és milyen szakon tanuló hallgatóknak szól.” (EHSZ 32. o. 86. §) (A három tanóra előadásából a Szakterületi Habilitációs Bizottság választja ki a megtartandót.) A benyújtandó tudományos előadás vázlatként a habilitációs dolgozat rövid összefoglalása javasolt. „A pályázónak nyilatkoznia kell arról, hogy az idegen nyelvű összefoglalót mely idegen nyelven kívánja megtartani. ...az angol nyelv használata indokolt, de a német, francia, orosz és spanyol nyelven is megtartható. ...az angoltól eltérő idegen nyelv használatához az illetékes SZHB hozzájárulása szükséges.” (EHSZ 32. o. 86.§, 33. o. 87.§)

„A jelölt részletes szakmai önéletrajzában térjen ki minden olyan szempontra, mely tudományos tevékenységének megítélését befolyásolja [díjak, ösztöndíjak, külföldi utak, részvétel a tudományos közéletben, tudományszervező tevékenység, s í. t.]. Csatolja tudományos dolgozatainak **teljes** listáját [de azon belül válassza külön a PhD fokozat megszerzése óta írtakat, és jelezze, ha két cikk nem lényegesen különböző, például egyik a másiknak a fordítása, vagy kissé kibővített változata], valamint fontosabb tudományos előadásainak a listáját.” (Matematikai követelményrendszer, 4. sz. melléklet). Továbbá csatolja **teljes munkásságára** vonatkozó hivatkozáslistáját, és a legfontosabb hivatkozásokat egészítse ki rövid szöveggörnyezetes idézettel.

A jelölt a tudományterületén szerzett legalább 6 féléves oktatási gyakorlat igazolásán túl ismertesse egyéb oktatási tevékenységét is. Sorolja fel az általa bevezetett új tantárgyakat; az írt tankönyveket, jegyzeteket, oktatási segédanyagokat (cím, terjedelem, év, kiadó, illetve

online cím); doktoranduszok, szakdolgozók és diákköri munkák témavezetését (lehetőleg a hallgató nevével és az év megjelölésével, és jelezze, ha társtémavezetésről volt szó.

A habilitáció intézményét nálunk nem sokkal ezelőtt vezették be, ezért a szabályozás még ma is elég gyakran változik. Igyekezni fogunk a változásokat nyomon követni és e dokumentumot rendszeresen frissíteni. Előfordulhat azonban, hogy valamilyen változásról csak késve értesülünk, vagy pedig technikai okokból e dokumentum megfelelő módosítása némileg elhúzódik. Ezért javasoljuk, hogy a habilitálni szándékozók habilitációs kérelmük beadása előtt hívják fel az Egyetemi Habilitációs Bizottság titkárát (jelenleg Jordán Gyula, egyetemi melléke 2870) és a Kari Habilitációs Bizottság titkárát (jelenleg Demeter Mária, egyetemi melléke 6136). Továbbá megjegyezzük, hogy a Matematika Szakterületi Habilitációs Bizottság elnöke (jelenleg Sárközy András, melléke 8418) szívesen ad tanácsot minden habilitációval kapcsolatos ügyben. Végül kérjük, hogy a habilitációs eljárásra, vagy a matematikából való habilitációra vonatkozóan bármilyen észrevételek van, esetleg a habilitációs eljárás során a fentiekből való eltérést tapasztaltok, akkor azt jelezzétek nekünk.

Budapest, 2012. május 30.

a Matematikai Szakterületi Habilitációs Bizottság